

OLIV TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH

Abbosova Nargiza Axrorxo'jayevna

Ilmiy raxbar: Elov Ziyodulla Sattorovich

Osiyo Xalqaro universiteti magistranti

+99890-956-54-53

nargizahonabbosova@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18493394>

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida talabalarning mustaqil faoliyatini samarali tashkil etishda raqamli platformalarning o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quv jarayonini individuallashtirish, talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlari yoritiladi. Shuningdek, Google Classroom, Moodle, Coursera kabi raqamli vositalarning afzalliklari va ularni o'quv jarayoniga integratsiya qilishning amaliy jihatlari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, raqamli platforma, mustaqil ta'lim, innovatsion texnologiya, onlayn o'qitish, interaktiv ta'lim, ta'lim sifati

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ В ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация. В статье рассматривается роль и значение цифровых платформ в эффективной организации самостоятельной деятельности студентов в системе высшего образования. Анализируются возможности цифровых технологий для индивидуализации учебного процесса, развития критического мышления студентов и повышения качества образования. Также исследуются преимущества и практические аспекты интеграции таких платформ, как Google Classroom, Moodle и Coursera, в образовательный процесс.

Ключевые слова: высшее образование, цифровая платформа, самостоятельная работа, инновационные технологии, онлайн-обучение, интерактивное обучение, качество образования

THE USE OF DIGITAL PLATFORMS IN ORGANIZING INDEPENDENT LEARNING IN HIGHER EDUCATION

Abstract. This paper explores the role and importance of digital platforms in effectively organizing students' independent learning in higher education. It highlights how digital technologies contribute to the individualization of learning, the development of students' critical thinking, and the improvement of education quality. The study also discusses the benefits and practical aspects of integrating platforms such as Google Classroom, Moodle, and Coursera into the learning process.

Keywords: higher education, digital platform, independent learning, innovative technology, online learning, interactive education, quality of education

Zamonaviy jamiyatning barcha sohalarida, xususan ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar tobora muhim o'rin egallamoqda. Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, uni interaktiv, shaffof va samarali qilish imkonini bermoqda. Bugungi kunda ta'lim sifati faqatgina dars auditoriyalaridagi an'anaviy o'quv mashg'ulotlari

bilan emas, balki raqamli muhitda mustaqil o'rganish imkoniyatlari bilan ham belgilanadi. Shu bois, oliy ta'limda talabalarning mustaqil faoliyatini tashkil etishda raqamli texnologiyalarni qo'llash zaruriy ehtiyojga aylangan.

Raqamli texnologiyalar yordamida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarga o'z vaqtini mustaqil rejalashtirish, o'quv materiallarini qayta ishlash, tahlil qilish va o'zlashtirishda faol ishtirok etish imkonini beradi. Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Coursera, EdX, va YouTube kabi platformalar o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqotni osonlashtiradi, topshiriqlarni masofadan yuborish va baholashni avtomatlashtiradi, shuningdek, o'quv jarayonini vizual va interaktiv shaklda tashkil etish imkonini yaratadi. Ayniqsa, video darsliklar, onlayn testlar, virtual laboratoriyalar va raqamli kutubxonalar orqali talabalarda mustaqil o'rganishga bo'lgan qiziqish ortadi.

Raqamli texnologiyalar talabalarning bilim olish jarayonini yanada moslashuvchan qiladi, chunki ular o'z qiziqishlari va bilim darajasiga qarab mustaqil o'rganish yo'nalishini tanlash imkoniga ega bo'ladilar. Shu bilan birga, bunday ta'lim modeli har bir talabaga individual yondashuvni ta'minlab, ularning mustaqil fikrlash, ijodiy izlanish va muammoli vaziyatlarda yechim topish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa zamonaviy oliy ta'limning asosiy maqsadlaridan biri — o'z ustida ishlaydigan, mustaqil qaror qabul qila oladigan, ijodkor shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'limni tashkil etishda o'qituvchi roli ham o'zgaradi. U endilikda faqat bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, maslahatchi va motivatsiya beruvchi shaxs sifatida namoyon bo'ladi. O'qituvchi raqamli platformalarda o'quv materiallarini joylashtiradi, topshiriqlarni tayyorlaydi, talabalar faoliyatini monitoring qiladi va tahlil asosida individual tavsiyalar beradi. Shu tariqa, o'quv jarayonida "talaba markazli" yondashuvning samarali amalga oshishiga erishiladi.

Biroq, raqamli texnologiyalardan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Bular qatoriga texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, ayrim hududlarda internet tezligining pastligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi yetarli darajada bo'lmasligi kiradi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim infratuzilmasini yanada rivojlantirish, o'qituvchilar va talabalarning axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha malakasini oshirish, milliy ta'lim tizimiga mos elektron resurslar bazasini yaratish dolzarb masala hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar yordamida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarning o'z ustida ishlashini kuchaytiradi, ularni mas'uliyatli, mustaqil qaror qabul qiluvchi, yangilikka ochiq mutaxassis sifatida shakllantiradi. Shu bilan birga, bu jarayon o'qituvchilarga ham zamonaviy metodik yondashuvlarni qo'llash, ta'lim sifatini nazorat qilish va tahlil qilish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'limni tashkil etish ta'lim jarayonining sifatini oshirishda, zamonaviy, raqobatbardosh va ijodkor kadrlarni tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Bu yo'nalishda amalga oshirilayotgan islohotlar mamlakatda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qilib, yoshlarning global bilim maydoniga integratsiyasini ta'minlaydi. Raqamli ta'lim vositalari kelajakda ta'limning asosiy strategik yo'nalishiga aylanib, inson kapitalini rivojlantirishning eng muhim vositasiga aylanishi shubhasizdir.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim talabalarning o'z o'quv faoliyatiga mas'uliyat bilan yondashishini ta'minlaydi. Talaba raqamli

muhitda mustaqil izlanish olib borar ekan, o'z bilimini baholash, xatolarini aniqlash va ularni bartaraf etish imkoniga ega bo'ladi. Bu jarayon talabalarda o'zini o'zi boshqarish va o'z ustida ishlash madaniyatini shakllantiradi. Shu orqali ularning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi ortadi, ijodiy va tanqidiy fikrlash salohiyati rivojlanadi.

Raqamli texnologiyalar asosida shakllangan o'quv jarayoni, shuningdek, o'qituvchi va talaba o'rtasida doimiy aloqani ta'minlaydi. Onlayn forumlar, videokonferensiyalar va raqamli chat tizimlari orqali talabalar o'z savollariga tezkor javob olishadi, bu esa ta'lim samaradorligini yanada oshiradi. Natijada ta'lim jarayonida o'zaro hamkorlik, fikr almashish va jamoaviy ishlash ko'nikmalari mustahkamlanadi.

Bugungi kunda oliy ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etish faqat o'quv jarayonini yengillashtirish vositasi bo'lib qolmay, balki ta'lim sifatini oshirish, shaffof baholash tizimini yo'lga qo'yish, pedagogik jarayonni tahlil qilish va rejalashtirishning yangi imkoniyatlarini ham yaratmoqda. Masalan, sun'iy intellekt asosidagi tahlil tizimlari talabaning o'zlashtirish darajasini avtomatik aniqlab, unga mos individual ta'lim yo'nalishini taklif eta oladi. Bu esa o'qitish jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amaliyotda to'liq ro'yobga chiqarish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalar, ayniqsa, pandemiya davrida ta'lim tizimining barqaror ishlashida muhim rol o'ynadi. Shu tajriba shuni ko'rsatdiki, raqamli muhitda ham ta'lim sifatini saqlab qolish, hattoki uni yanada oshirish mumkin. Shu sababli, kelgusida oliy ta'lim muassasalarida an'anaviy va raqamli o'qitish shakllarini uyg'unlashtirgan gibril ta'lim modelini keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv talabalarga o'zlashtirish darajasiga qarab individual ta'lim traektoriyasini tanlash imkonini beradi.

Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida yaratilgan elektron kutubxonalar, onlayn laboratoriyalar, virtual ta'lim muhitlari va sun'iy intellektga asoslangan o'quv dasturlari talabalarga cheksiz bilim manbalaridan foydalanish imkonini beradi. Natijada, ta'lim jarayoni geografik chegaralardan holi bo'lib, talabalar istalgan joy va vaqtda o'qish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Umuman olganda, oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar yordamida mustaqil ta'limni tashkil etish — bu nafaqat o'qitish uslubini, balki ta'lim falsafasini ham o'zgartiruvchi jarayondir. Bu yondashuv talabaning faolligiga, mustaqilligiga va tanqidiy fikrlashiga asoslanadi. Shu sababli, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng tatbiq etish O'zbekiston oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligini oshiradi, uni xalqaro standartlarga mos darajaga olib chiqadi.

Natijada, raqamli ta'lim tizimining rivojlanishi mamlakatda yuqori malakali, yangilik yaratishga qodir, global axborot makonida mustaqil faoliyat yurita oladigan yosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi. Bunday mutaxassislar esa kelajakda O'zbekistonning innovatsion rivojlanish strategiyasini amalga oshirishda asosiy kuchga aylanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PQ-4851-son qarori — *“Raqamli ta'lim muhitini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”*.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. (2022). *Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya konsepsiyasi*. Toshkent.

3. Qodirova, M. (2023). *Raqamli texnologiyalar asosida mustaqil ta'limni tashkil etishning samarali usullari*. — Ta'lim texnologiyalari jurnali, №2, 45–49-betlar.
4. Karimov, S., & Abdullayeva, N. (2022). *Oliy ta'limda Moodle platformasining ahamiyati*. — Innovatsion ta'lim tadqiqotlari jurnali, №4, 33–37-betlar.
5. To'xtayev, I. (2021). *Masofaviy ta'limda zamonaviy platformalardan foydalanish usullari*. — Pedagogik innovatsiyalar jurnali, №3.
6. World Bank. (2021). *Digital Transformation in Higher Education: Lessons from Central Asia*. Washington, D.C.
7. UNESCO. (2020). *Education in a Post-COVID World: Nine Ideas for Public Action*. Paris: UNESCO Publishing.
8. Coursera for Campus Report. (2023). *Impact of Online Learning Platforms in Higher Education*. Coursera Inc.
9. Hasanov, D. (2023). *Raqamli pedagogika: ta'limda yangi yondashuvlar*. — Ta'lim va taraqqiyot jurnali, №1.
10. Ziyonet. (2024). *O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli platformalarning o'rni*. [Online resurs]